

Remissyttrande över betänkandet SOU 2024:74 "Fler vägar till arbetslivet"

Sammanfattning

Bildningsförvaltningen i Motala kommun ställer sig positiv till utredningens förslag i betänkandet *SOU 2024:74 Fler vägar till arbetslivet*. De föreslagna förändringarna har potential att stärka kompetensförsörjningen och förbättra möjligheterna för elever att etablera sig på arbetsmarknaden. Samtidigt vill Motala kommun uppmärksamma flera frågor och risker som behöver förtydligas inför ett eventuellt genomförande.

Motala kommun ser potential i förslagen. För att de ska få avsedd effekt krävs dock förtydliganden, resurstilldelning och anpassning efter lokala förutsättningar. Introduktionsprogrammets roll, i synnerhet IMF, måste fortsatt värnas för att möta de ungas skiftande behov och stärka deras möjligheter till ett framtida arbetsliv.

Övergripande synpunkter

Nya yrkesprogram

Införandet av nya yrkesprogram om 1 900 gymnasiepoäng är särskilt välkommet. Dessa program ger elever utan behörighet till de befintliga 2 700- och 2 800-poängsprogrammen möjlighet till en mer praktisk och arbetslivsanknuten utbildning. Det förväntas leda till snabbare etablering på arbetsmarknaden, vilket bekräftas i utredningens analys.

Behörighetskrav

Förslaget att höja behörighetskraven för de längre yrkesprogrammen till 12 godkända ämnen stöds. Det väntas höja statusen för dessa program och förbättra förutsättningarna för att eleverna ska klara utbildningen. Samtidigt är det positivt att 1 900-poängsprogrammen kan erbjuda en alternativ väg för de elever som inte når upp till de nya kraven.

Introduktionsprogram (IM)

Det är positivt att yrkesintroduktion och individuellt alternativ ersätts med ett nytt individuellt förberedelseprogram (IMF), som ska anpassas efter elevernas förutsättningar och behov. Det kan skapa en mer flexibel och inkluderande utbildningsmiljö. Dock bör IMF:s fortsatta viktiga roll som

uppsamlingsutbildning för elever som saknar tydliga mål eller förutsättningar för yrkesutbildning särskilt betonas.

Yrkesprov

Införandet av yrkesprov välkomnas som ett sätt att säkerställa kvalitet och likvärdighet i yrkesutbildningen. Yrkesprov tydliggör målen för utbildningen och underlättar för elevernas etablering på arbetsmarknaden. Skolverkets uppdrag att, i samråd med nationella programråd, fastställa föreskrifter är en god ansats.

Frageställningar och eventuella risker som Motala kommun identifierat:

- **Förskjutning av stödbehov:** Det finns en risk att elever med stort stödbehov förflyttas från IM till de nya 1 900p-programmen, där yrkeslärare ofta saknar pedagogisk utbildning. Risken finns att detta leder till ett A- och B-lag inom yrkesutbildningen och att inte eleverna får de stöd de behöver.
- **Begränsad målgrupp:** Av de elever i Motala som idag väljer yrkesprogram är det få som når upp till 12 godkända betyg. Detta kan leda till att 1 900p-programmen och IMF konkurrerar snarare än kompletterar varandra.
- **Elevval och motivation:** Många elever på IMF har inte ett tydligt mål. Det är oklart hur attraktivt de nya utbildningsvägarna kommer upplevas. IMF:s betydelse för dessa elever tycker vi underskattas i utredningen.
- **Yrkespaketens framtid:** Det är viktigt att yrkespaketen finns kvar, särskilt inom IMF, som ett alternativ för elever med behov av mer flexibla utbildningsinsatser.
- **Ekonomiska konsekvenser:** Kommunerna riskerar ökade kostnader, eftersom yrkesutbildningar för fler elever är mer resurskrävande. Minskade KAA-insatser bedöms inte kompensera för detta i praktiken.
- **Tjänstefördelning och lärarroll:** Grundskolelärare (GGÄ) på IM kan förlora undervisningstillfällen och relationen mellan elev och lärare riskerar försvagas i en mer uppdelad undervisning.
- **Dimensionering:** Om IMA halveras måste IMF fortsatt ha kapacitet att ta emot elever med stora stödbehov. Det behövs tydligare riktlinjer för dimensionering.
- **Förhållande till betygsutredning:** Det saknas analys av hur förslagen påverkar betygsutredningen.
- **Anpassad gymnasieskola:** Det behövs tydlighet kring hur elever från anpassad gymnasieskola ska kunna ta del av de nya utbildningsvägarna.